

SNOEIEN EN DE WET

Aan het beheer van bomen en struiken zijn enkele wetten en rechten verbonden. In de meeste gevallen hebben we met deze wetgeving in onze eigen tuin niets te maken, behalve daar waar wij voor de burens overlast veroorzaken of zelf hinder ondervinden van overhangende takken of doorschietende wortels van bomen of struiken.

De doorsnee-tuinbezitter zal alleen te maken hebben met de plaatselijke kapverordening als hij een boom wil rooien of als een boom dermate slecht is behandeld (onkundig gesnoeid, wortelverwijdering), dat deze boom als gevolg daarvan doodgaat of ernstig is verminkt. Daarnaast zijn

de artikelen van belang die in het Nieuw Burgerlijk Wetboek (NBW) worden genoemd over de rechten en plichten ten aanzien van bomen, heesters en heggen. Het NBW is van kracht per 1 januari 1992 en het betreft de artikelen 42, 43, 44 en 45.

N.B. De in dit hoofdstuk behandelde wetten, rechten en plichten gelden nadrukkelijk in Nederland. Gebruikers van dit boek buiten Nederland wordt aanbevolen de betreffende gemeentelijke instantie te raadplegen indien zij informatie wensen over zaken die hier aan de orde komen.

Pootrecht

In bepaalde delen van het land kennen we het pootrecht. Dit is een oud "recht", waarbij grond-eigenaren is toegestaan om op de aangrenzende percelen van een andere eigenaar bomen te planten en te oogsten. Binnen de bebouwde kom komen we een dergelijk pootrecht niet tegen. Buiten de bebouwde kom kunnen we het pootrecht aantreffen langs de ontsluitingswegen in een overwegend agrarisch ingericht landschap, waar in de berm van (meestal) de gemeente bomen staan, die in beheer zijn van de aanliggende grondeige-

naar. Veelal is dit pootrecht te herkennen aan de toepassing van verschillende bomen langs een weg.

Dit "recht" dateert uit de tijd dat brandhout en grielshout van wezenlijk belang waren voor de levensstandaard. Hout was de enige beschikbare brandstof en dientengevolge kostbaar. Bossen waren destijds voor het grootste gedeelte in eigendom van de adel; iemand die beschikte over een pootrecht, was dus minder afhankelijk van de landheer.

Boswet

De Boswet geldt buiten de bebouwde kom en heeft tot doel het bewaren van bossen en andere houtopstanden. Dit wordt bereikt, doordat de (bos)eigenaar moet melden aan de hiervoor wettelijk aangewezen instantie, wanneer hij een perceel

bomen of enkele bomen wil kappen. Aan deze melding is een herplantplicht (binnen drie jaar) verbonden. De minister kan een kapverbod opleggen, maar zal slechts in zeer uitzonderlijke situaties gebruik maken van deze bevoegdheid.

Kapverordening

De kapverordening geldt binnen de bebouwde kom en de meeste gemeenten hanteren al dan niet met plaatselijke aanvullingen de modelkapverordening, zoals die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten is opgesteld.

Deze verordening beschermt houtopstanden. Dit kunnen zijn hakhout, houtwallen en een of meerdere bomen. De meeste gemeenten interpreteren de kapverordening als een verordening ter bescherming van monumentale bomen, solitair of in een rij, die deel uitmaken van het landschaps- of stadsschoon.

Dit houdt in dat de eigenaar bij het college van burgemeester en wethouders een kapvergunning moet aanvragen als hij een boom in de tuin wil verwijderen. Aan deze kapvergunning kan door het college net als bij de Boswet een herplantplicht worden verbonden. Als het college oordeelt dat de boom deel uitmaakt van het landschaps- of stadsschoon, kan het een kapvergunning weigeren. De eigenaar kan dan beroep aantekenen bij de Afdeling Geschillen van de Raad van State

(voormalig Kroonberoep) in Den Haag. Daarnaast kunnen belanghebbenden tegen het afgeven van de kapvergunning bezwaar maken bij het gemeentebestuur van de betrokken gemeente, als zij menen door het afgeven van de kapvergunning direct in hun eigen (economisch) belang te worden geschaad.

Ook is het mogelijk dat de gemeente de kapverordening in werking stelt, als een eigenaar door het al dan niet opzettelijk uitvoeren van enige onderhoudshandelingen de betrokken boom ernstig verminkt of dermate beschadigt, dat de boom uiteindelijk afsterft. Bij het opzettelijk zonder vergunning rooien of onoordeelkundig onderhouden van een boom kan de gemeente naast een herplantplicht ook een boete opleggen. Indien echter duidelijk is dat de eigenaar te goeder trouw heeft gehandeld, zal in de meeste gevallen met terugwerkende kracht een kapvergunning worden verstrekt zonder het opleggen van een boete. Aan het verstrekken van een kapvergunning zijn legeskosten verbonden.

Nieuw Burgerlijk Wetboek

Dit wetboek regelt o.a. de rechten en plichten van burgers. Ook beplanting geeft veelvuldig aanleiding tot conflicten tussen burens, vandaar dat evenals in het oude Burgerlijk Wetboek in het Nieuw Burgerlijk Wetboek enige artikelen zijn gewijd aan de plantafstanden, die gehanteerd moeten worden tussen erfafscheidingen en de maatregelen, die of de eigenaar of de benadeelde moet/mag nemen.

Deze artikelen zijn voor elke tuinbezitter van belang, als er in de onderhandelingsfase met burens niets geregeld kan worden over de hoogte van een haag of het al dan niet snoeien van overhangende takken of doorschietende wortels.

Artikel 42

1. Het is niet geoorloofd binnen de in lid 2 bepaalde afstand van de grenslijn van een anders erf

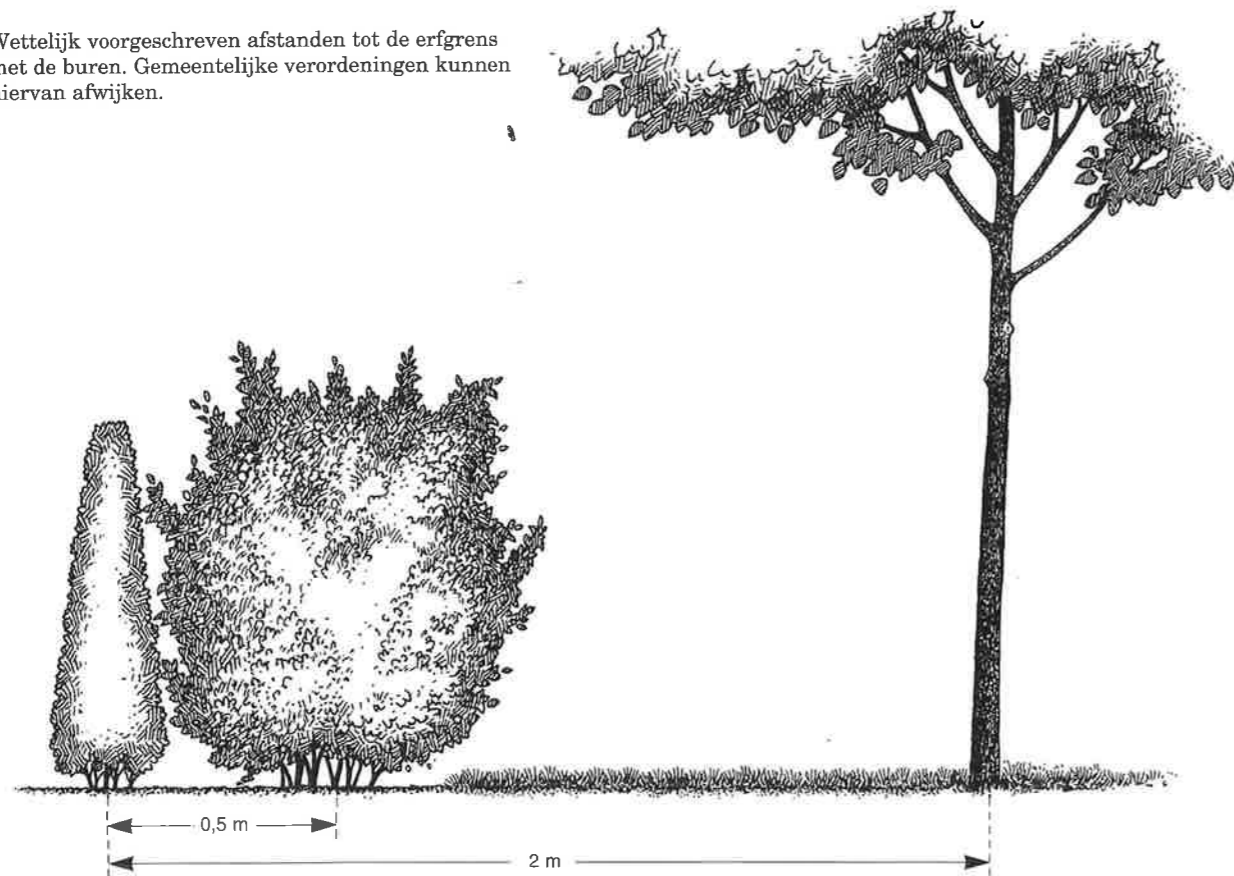
bomen, heesters of heggen te hebben, tenzij de eigenaar daartoe toestemming heeft gegeven of dat er een openbare weg of een openbaar water is.

2. De in lid 1 bedoelde afstand bedraagt voor bomen twee meter, te rekenen vanaf het midden van de voet van de boom en voor de heesters en heggen een halve meter, tenzij ingevolge een verordening of een plaatselijke gewoonte een kleinere afstand is toegelaten.

3. De nabuur kan zich niet verzetten tegen de aanwezigheid van bomen, heesters of heggen die niet hoger reiken dan de scheidsmuur tussen de erven.

4. Ter zake van een volgens dit artikel ongeoorloofde toestand is slechts vergoeding verschuldigd van de schade, ontstaan na het tijds tijp waartegen tot opheffing van die toestand is aangemaand.

Wettelijk voorgeschreven afstanden tot de erfgrans met de buren. Gemeentelijke verordeningen kunnen hiervan afwijken.

Artikel 43

Onder muur wordt in deze en de volgende titel verstaan iedere van steen, hout of andere daartoe geschikte stof vervaardigde, ondoorzichtige afsluiting.

Artikel 44

1. Indien een nabuur wiens beplantingen over een anders erf heenhangen, ondanks aanmaning van de eigenaar van dit erf, nalaat het overhangende te verwijderen, kan laatstgenoemde eigenaar eigenmachtig het overhangende wegsnijden en zich toeëigenen.

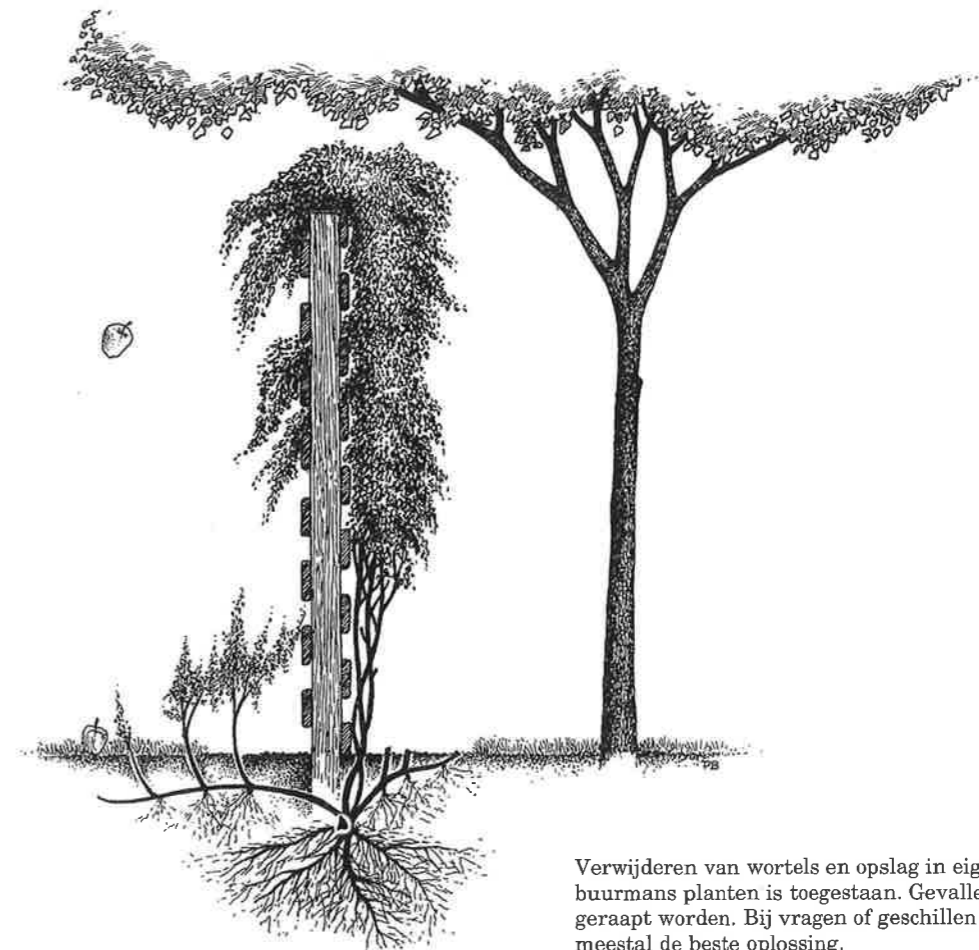
2. Degene op wiens erf wortels van een ander erf doorschieten, mag deze voor zover ze doorgeschooten zijn weghakken en zich toeëigenen.

Artikel 45

Vruchten die van de bomen van een erf op een naburig erf vallen, behoren aan hem wie de vruchten van dit laatste erf toehoren.

Toelichting

Het komt erop neer, dat alleen met betrekking tot bomen die binnen twee meter of heesters die binnen een halve meter van de erfscheiding zon-

Verwijderen van wortels en opslag in eigen tuin van buurmans planten is toegestaan. Gevallen fruit mag geraapt worden. Bij vragen of geschillen biedt overleg meestal de beste oplossing.

der toestemming van de belendende eigenaar zijn aangeplant, schade geclaimd kan worden voor bijvoorbeeld het wegnemen van zonlicht of uitzicht. De hoogte moet dan ook uitkomen boven de scheidsmuur, die tussen beide percelen opgetrokken mag worden. De hoogte van een scheidsmuur is in het bestemmingsplan vastgelegd en is afhankelijk van de plaats waar de muur zich bevindt. Aan de voorzijde van een kavel is meestal een lagere hoogte toegestaan dan aan de achterzijde van een kavel, waar privacy van groter belang wordt geacht.

Wel is het toegestaan alle overhangende takken, dus ook die van bomen en struiken buiten de minimum-plantafstand vanaf de erfgrans, te snoei-

en, hoewel dit slechts tot uitvoer mag worden gebracht nadat de eigenaar gemaand is eerst zelf de overhangende takken te verwijderen. Hierbij mag echter het erf van de buurman niet worden betreden. Het is verstandig dit aanmanen altijd schriftelijk te bevestigen en de betrokkene een redelijke termijn te geven waarin de overhangende takken verwijderd moeten zijn. Het aanmanen binnen veertien dagen na dagtekening midden in een vakantieperiode geeft ons inziens blijk van onbehoorlijk gedrag.

Uiteraard is het wenselijk om dergelijke conflicten zoveel mogelijk in der minne te schikken. Praten en vragen helpt het allerbeste om problemen te voorkomen. Soms zijn burens echt te goeder

trouw en hebben zij geen erg in de ergernis die de takken veroorzaken; zij denken oprecht dat die prachtig bloeiende, maar tevens overhangende takken van de vlinderstruik of appelboom ook door de buurman worden gewaardeerd.

Zonder aanmaning is het toegestaan doorschietende wortels weg te halen, hoewel we ons moeten realiseren dat we geen ernstige schade mogen toebrengen aan de gezondheid van de boom of de struik van de buurman. Ook hier is overleg het meest op zijn plaats.

Ten slotte: de vruchten van de overhangende tak-

ken. Er is geen "plukrecht", maar alleen het oprapen van de gevallen vruchten op het eigen erf is wettelijk toegestaan. Bij een goede onderlinge verstandhouding zal over een dergelijk plukrecht geen probleem ontstaan.

We gaan er van uit, dat een haag op de perceelsgrens gemeenschappelijk is en dit betekent dus, dat beide eigenaren de plicht hebben de haag te verzorgen. Een gemeenschappelijke haag mag slechts worden verwijderd, als beide eigenaren toestemming hebben gegeven. Bij eenzijdig verwijderde hagen kan de benadeelde partij eisen, dat de haag terug wordt gezet.

SNOEIEN EN HET AFVALPROBLEEM

De laatste jaren speelt het afvalprobleem een steeds grotere rol in onze samenleving. Niet alleen ons huishoudelijk afval, maar zeker ook ons tuinafval, dat vaak periodiek in grotere hoeveelheden vrijkomt, maakt deel uit van die enorme afvalberg waarover we ons om milieutechnische redenen terecht zorgen mogen maken. Ook bij de jaarlijkse snoeibeurt van onze tuin komt er vaak een te grote hoeveelheid materiaal vrij en wat doen we daar nu mee?

Vroeger gaven we het snoeiafval gemakkelijk mee in combinatie met het huisvuil of bij grotere hoeveelheden werd het in de tuin verbrand. Verbranden is tegenwoordig om milieutechnische redenen verboden vanwege de schadelijke reststoffen die in de grond achterblijven. Branden is alleen nog toegestaan met vergunning, waarbij de brandplaats aan strenge eisen moet voldoen om schade aan het milieu te voorkomen; en dan

Snoeiafval kan planten beschermen en na vertering weer ten goede komen aan de beplanting.

nog alleen, als er geen andere oplossing beschikbaar is, zoals bij een grote hoeveelheid ziek plantmateriaal. Dit omdat er anders een grote kans op verspreiding naar andere gewassen aanwezig is, zoals bij bacterievuur en iepziekte.

Door de invoering van de GFT-afvalcontainer (voor groente-, fruit- en tuinafval) is de hoeveelheid composteerbaar materiaal die in een keer kan worden aangeboden inmiddels gelimiteerd, met als een van de gevolgen dat tijdens pieken in de tuinwerkzaamheden de inhoud van de container niet voldoende is. Veel tuinafval verdwijnt daarom nog steeds naar de diverse vuilstortplaatsen in het land, waar het zonder de mogelijkheid van hergebruik onder een laag grond wordt opgeborgen.

Zeker voor uw tuinafval zou het storten op zo'n vuilstortplaats voorkomen moeten worden door de onderhoudsbeurten in de tuin goed te plannen en op elkaar af te stemmen, zodat het materiaal in ieder geval via de GFT-container kan worden aangeboden, waardoor het materiaal via compostering voor hergebruik in aanmerking komt.

Daarnaast zijn er ten aanzien van de verwerking van vrijkomend snoeihout in de eigen tuin ook nog tal van mogelijkheden. Al het materiaal dat niet verdwijnt naar een vuilstortplaats speelt een positieve rol in de verkleining van de afvalberg. Enig creatief nadenken leidt tot de volgende toepassingen.

Te denken valt aan het gebruik van snoeimateriaal als rijshout in de groente- of bloementuin. Hiervoor kiezen we vertakt materiaal uit, dat we vroegtijdig tussen de uitlopende vaste planten steken; zo'n 15 cm lager dan de volgroeide plant groot wordt.

In de groentetuin zijn er bijvoorbeeld mogelijkhe-